

Hemşirelerde ve Hemşirelik Öğrencilerinde Benlik Saygısı ile Mesleki Benlik Saygısının İncelenmesi

Examination of Self-Esteem and Professional Self-Esteem in Nurses and Students in Nursing

Araştırma

Research

Ela Varol¹, Ayşe Berivan Bakan², Şenay Karadağ Arlı³

DOI: 10.17942/sted.862558

Geliş/Received :07.12.2018

Kabul/Accepted :03.11.2020

Öz

Amaç: Bu çalışma hemşireler ve hemşirelik bölümü öğrencilerinde benlik saygısı ve mesleki benlik saygısının incelenmesi amacıyla kesitsel tipte yapılmış bir araştırmadır.

Materyal-Metot: Araştırma Haziran 2016 – Eylül 2017 tarihleri arasında Ağrı Devlet Hastanesi'nde çalışan 92 hemşire ile ve Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu'nda öğrenim gören 99 öğrencinin katılımıyla yürütülmüştür. Veriler, Tanıtıcı Özellikler Bilgi Formu, Arıcak Mesleki Benlik Saygısı Ölçeği ve Rosenberg Benlik Saygısı Envanterinin D-1 (Benlik Saygısı) alt boyutu kullanılarak toplanmıştır.

Bulgular: Hemşirelerin ve öğrenci hemşirelerin Rosenberg Benlik Saygısı Alt Boyutu puan ortalamalarının yüksek olduğu, hemşirelerin benlik saygısının, evli olanlarda istatistiksel açıdan anlamlı derecede yüksek olduğu bulunmuştur. Yine her iki grubunda mesleki benlik saygısı puan ortalamalarının orta düzeyde olduğu, öğrenci hemşirelerin mesleki benlik saygısı puan ortalamasının, insanlara yardım etmeyi sevdiği için mesleği tercih edenlerde ve başarı düzeyi çok iyi olanlarda, istatistiksel açıdan anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca mesleki benlik saygısı ile benlik saygısı arasında istatistiksel açıdan negatif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

Sonuç: Bu çalışmada hemşirelerde ve hemşirelik öğrencilerinde benlik saygısının medeni durumdan, mesleki benlik saygısının mesleği seçme nedeninden etkilendiği belirlenmiştir. Ayrıca benlik saygısı ile mesleki benlik saygısı arasında negatif yönde istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Araştırma sonucunun genellenebilmesi için bu tip bir araştırma farklı koşullardaki illerde ve daha büyük gruplarda yapılmalıdır.

Anahtar sözcükler: hemşirelik, benlik saygısı, mesleki benlik saygısı

Abstract

Objective: It is a cross-sectional study conducted in order to examine self-esteem in nurses and students in nursing department as well as professional self-esteem.

Material and Methodology: The study was conducted in the period June 2016 – September 2017 with the participation of 92 nurses working in Ağrı State Hospital and 99 students attending Health College in Ağrı İbrahim Çeçen University. Data was collected by using Descriptive Characteristics Information Form, Arıcak Professional Self-Esteem Scale and Rosenberg Self-Esteem Scale D-1 dimension.

Findings: It is found that average scores of nurses and nursing students in Rosenberg Self-Esteem Sub-Dimension are high and this self-esteem is higher at statistically significant level among married nurses. Average scores in professional self-esteem are at medium level in both groups while the average score of nursing students in professional self-esteem is significantly higher among those who preferred this profession for helping others and those with highly satisfactory school performance. Also, a negative correlation at statistically significant level is found between professional self-esteem and self-esteem.

Conclusion: The study found that self-esteem in general in nurses and nursing students is affected by marital status and professional self-esteem by the reason for selecting this profession. Another finding is the presence of negative correlation at statistically significant level between professional self-esteem and self-esteem. However, the generalization of these findings requires the conduct of similar studies in different provinces and with larger groups.

Key words: nursing, self-esteem, professional self-esteem

1 Dr. Öğr. Üyesi. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu Ağrı (Orcid No: 0000-0002-9273-4882)

2 Doç. Dr. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu Ağrı (Orcid No: 0000-0002-0052-9890)

3 Doç. Dr. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu Ağrı (Orcid No: 0000-0002-8231-3857)

Giriş ve amaç

Meslek, bireyin toplumda kendini ortaya koymasını, saygı görmesini ve bir yer edinmesini sağlayan yaşamdaki önemli unsurlardan biridir. Bireyin meslekte başarı sağlayabilmesi kişilik özelliklerine ve bu özelliklerin mesleğe uygun olmasına bağlıdır (1,2). Meslek, benlik yapısıyla uyumlu olduğunda bireyin benliğini güçlendirip daha başarılı ve verimli olmasını sağlarken, benlik yapısıyla uyumlu olmayan meslekte çatışma ve doyumсуzлукlar oluşmaktadır (3,4).

Benlik saygısı, benlik ile ilgili olarak kabulü, öz değer seviyesini gösterir ve kendini üstün görmeksizin kendinden memnun olma durumunu açıklar. Kısacası benlik saygısı insanın kendini değerli, olumlu, beğenilmeye ve sevimliye değer bulmasıdır (5-7). Mesleki benlik saygısı ise, bireyin mesleğine karşı geliştirdiği değerlilik yargısıdır ve bireyin mesleğini ne kadar önemli gördüğünü ifade eder. Ayrıca çalışanın mesleğinden duyduğu gururun ve saygının derecesini açıklar (2,8,9).

Hemşirelik, çağdaş bilgileri araştırmayı, eleştirel düşünmeyi, planlama ve uygulama yapmayı gerektiren sağlık hizmetinin en önemli meslek gruplarından biridir (10-12). Benlik saygısı ile mesleki benlik saygısı, hemşirelerin mesleklerinde başarılı ve verimli olmaları, kendilerini değerli görmeleri yolunda önemli bir yer tutmaktadır (2). Çünkü bakımı sağlayan hemşirelerin düşünceleri, hissettirdikleri ve performansları benlik saygısından etkilenir. Bu durum verilen hizmetin kalitesinde belirleyicidir (13).

Yapılan çalışmalarda, benlik saygısı yüksek olan hemşirelerin, hastalara daha iyi bakım sağladıkları, kendi yeteneklerine daha fazla güvendikleri böylelikle karşılaştıkları sorunlarla etkili bir şekilde mücadele edebildikleri belirlenmiştir (13,15). Ayrıca, yüksek benlik saygısına sahip hemşireler, mesleklerinden gurur duymakta, kendilerini güvende hissetmekte, hasta ve yakınlarına saygı göstermektedirler (16). Bu araştırma, hemşirelerde ve hemşirelik öğrencilerinde benlik saygısı ile mesleki benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın tipi

Bu çalışma, hemşireler ve hemşirelik bölümü

öğrencilerinde benlik saygısı ve mesleki benlik saygısının incelenmesi için planlanmış kesitsel tipte bir araştırmadır.

Araştırmanın yeri-zamanı ve çalışma grubu

Araştırma Haziran 2016 – Eylül 2017 tarihleri arasında bir Devlet Hastanesi ve Üniversitenin Sağlık Yüksekokulu'nda yürütülmüştür. Araştırma evrenini, Devlet Hastanesinde görev yapmakta olan 197 hemşire ile hemşirelik bölümünde öğrenim gören 115 öğrenci oluşturmuştur. Örneklemi ise araştırmaya katılmayı kabul eden 92'si hemşire, 99'u öğrenci hemşire olmak üzere toplam 191 kişi oluşturmuştur. Öğrencilerden 1. sınıfta öğrenim görenler hastanede uygulamaya çıkmadıkları için çalışmaya dahil edilmemişlerdir.

Araştırma izni

Çalışmanın yürütüldüğü kurumdan yazılı izin alındı. Araştırma kapsamına alınan bireylere gerekli açıklamalar yapılarak, araştırmaya katılmak isteyenlerden sözlü ve yazılı izin alındı.

Araştırmanın uygulanması

Araştırma verilerinin toplanmasında Tanıtıcı Özellikler Bilgi Formu, Arıcak Mesleki Benlik Saygısı Ölçeği ve Rosenberg Benlik Saygısı Envanterinin D-1 (Benlik Saygısı) alt boyutu kullanılmıştır. Veriler, araştırmacılar tarafından, öğrenci ve hemşirelerle yüz yüze görüşme yöntemiyle toplanmıştır.

Tanıtıcı özellikler bilgi formu: Araştırmacılar tarafından ilgili literatürler doğrultusunda hazırlanmıştır, hemşireler için 7, öğrenciler için 5 sorudan oluşmaktadır (2-4,10).

Arıcak mesleki benlik saygısı ölçeği (MBSÖ): Ölçek 1999'da Arıcak tarafından bireyin mesleğe olan saygı tutumunu ölçmek amacıyla geliştirilmiş, Cronbach alfa katsayısı 0,93 olarak bulunmuştur. Likert tipte bir ölçektir. MBSÖ 14 olumlu, 16 olumsuz olmak üzere 30 maddeden oluşmaktadır. Olumlu maddeler "Kesinlikle katılıyorum" 5, "Katılıyorum" 4, "Kararsızım" 3, "Katılmıyorum" 2 ve "Kesinlikle katılmıyorum" 1 puan alır. Olumsuz maddelerde puanlama ise ters yönde yapılmaktadır. Ölçekten en az 30, en fazla 150 puan alınabilmektedir. Alınan puanlardaki artış mesleki benlik saygısı düzeyinin artışı gösterir (2,9,17). Bu çalışmada, Cronbach alfa katsayısı 0,93 olarak bulunmuştur.

Rosenberg benlik saygısı envanterinin D-1 (Benlik Saygısı): 1965 yılında M. Rosenberg tarafından geliştirilmiştir. Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması ise 1986 yılında Füsun Çuhadaroğlu tarafından yapılmış, Cronbach alfa katsayısı 0,71 olarak bulunmuştur. Ölçek 12 alt ölçekten ve 63 maddeden oluşmaktadır Bu çalışmada yalnızca benlik saygısı alt boyutu kullanılmıştır. Ölçek Guttman ölçüm şekline göre düzenlenmiş olumlu ve olumsuz yüklü maddelerin ardışık sıralanmasıyla oluşturulmuştur. Ölçekten en az 0, en fazla 6 puan alınmaktadır. Ölçekten alınan 0-1 puan yüksek, 2-4 puan orta, 5-6 puan düşük benlik saygısını ifade etmektedir (18-20). Bu çalışmada, Cronbach alfa katsayısı 0,62 olarak bulunmuştur.

Verilerin değerlendirilmesi

Verilerin analizi istatistik paket programı kullanılarak yapılmış, verilerin analizinde sayı, yüzdeler, ortalama, Kruskal Wallis, Mann Whitney U, Kolmogorov Smirnov testi ve Spearman korelasyon testleri kullanılmıştır.

Bulgular

Çalışmaya katılan hemşirelerin yaş ortalamasının $29,1 \pm 6,2$ olduğu, %64,1'inin kadın, %58,7'sinin evli, %39,1'inin lisans mezunu olduğu tespit edilmiştir. Çalışma alanlarına göre dağılımlarına bakıldığında, %20,7'sinin ameliyathanede çalıştığı, hemşirelerin %48,9'unun beş yıl veya daha kısa süredir çalıştığı, %66,3'ünün gelirini orta düzeyde bulduğu belirlenmiştir (Tablo 1).

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalamasının $21,4 \pm 1,8$ olduğu, %57,6'sının kadın, %41,4'ünün son sınıf öğrencisi olduğu tespit edilmiştir. Mesleği tercih etme nedenleri incelendiğinde, %27,7'sinin iş garantisi nedeniyle hemşirelik mesleğini seçtiği, %47,5'inin okul başarısını iyi düzeyde gördüğü belirlenmiştir (Tablo 2).

Çalışmadan elde edilen bulgulara göre; hemşirelerin Rosenberg Benlik Saygısı Alt Boyutu puan ortalamasının $0,8 \pm 0,5$ olduğu, alınan en düşük puanın 0 ve en yüksek puanın 2,3 olduğu,

Tablo 1. Hemşirelerin tanıtıcı bilgileri (N=92)

		S	%
Cinsiyet	Kadın	59	64,1
	Erkek	33	35,9
Medeni durum	Evli	54	58,7
	Bekâr	38	41,3
Eğitim durumu	Lise	20	21,7
	Önlisans	32	34,8
	Lisans	36	39,1
	Yüksek Lisans/Doktora	4	4,3
Çalıştığı klinik	Ameliyathane	19	20,7
	Cerrahi Klinik	17	18,5
	Dahili Klinik	9	9,8
	Pediyatri	6	6,5
	Yoğun Bakım	14	15,2
	Acil	15	16,3
	Diğer	12	13,0
Gelir düzeyi	Kötü	13	14,1
	Orta	61	66,3
	İyi	18	19,6
Çalışma süresi	5 yıl ve altı	45	48,9
	6-10 yıl	33	35,9
	11 yıl ve üstü	14	15,2
Yaş		$\bar{x} \pm SD$ $29,1 \pm 6,2$ (min.19, max.49)	

Tablo 2. Öğrencilerin tanıtıcı bilgileri (N=99)

		S	%
Cinsiyet	Kadın	57	57,6
	Erkek	42	42,4
Eğitim gördüğü sınıf	2.sınıf	34	34,3
	3. sınıf	24	24,2
	4. sınıf	41	41,4
Mesleği tercih etme nedeni	İş garantisi	53	27,7
	Aile baskısı	36	18,8
	Mesleği sevmek	32	16,8
	İnsanlara yardım etmeyi sevmek	22	11,5
	Diğer	48	25,1
Başarı düzeyi	Kötü	7	7,1
	Orta	38	38,4
	İyi	47	47,5
	Çok iyi	7	7,1
Yaş		$\bar{x} \pm SD$ 21,4 \pm 1,8 (min.18, max.26)	

Mesleki Benlik Saygısı Ölçeği puan ortalamasının ise $107 \pm 19,4$ olduğu, alınan en düşük puanın 44 ve en yüksek puanın 146 olduğu bulunmuştur. Öğrenci hemşirelerin Rosenberg Benlik Saygısı Alt Boyutu puan ortalamasının $1,1 \pm 0,6$ olduğu, alınan en düşük puanın 0 ve en yüksek puanın 3,8 olduğu, Mesleki Benlik Saygısı Ölçeği puan ortalamasının ise $110 \pm 18,5$ olduğu, alınan en düşük puanın 61 ve en yüksek puanın 147 olduğu bulunmuştur. (Tablo 3).

Benlik Saygısının, evli olanlarda istatistiksel açıdan anlamlı derecede yüksek olduğu, mesleki benlik saygısı puan ortalamasının medeni durum açısından gruplar arasında farklılık göstermediği bulunmuştur. Benlik saygısı ve mesleki benlik saygısı puan ortalamalarında, cinsiyet, eğitim durumu, çalışılan birim, gelir düzeyi ve çalışma süresi açısından gruplar arasında herhangi bir fark saptanmamıştır (Tablo 4).

Mesleki Benlik Saygısı puan ortalamasının, insanlara yardım etmeyi sevdiği için mesleği tercih edenlerde ve başarı düzeyi çok iyi olanlarda, istatistiksel açıdan anlamlı derecede yüksek olduğu bulunmuştur. Cinsiyet ve eğitim gördüğü sınıf açısından gruplar arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Benlik saygısı puan ortalamasında, cinsiyet, eğitim alınan sınıf, mesleği tercih etme nedeni ve başarı düzeyi

açısından gruplar arasında herhangi bir fark saptanmamıştır (Tablo 5).

Rosenberg Benlik Saygısı Alt Boyut puan ortalaması ile Mesleki Benlik Saygısı puan ortalaması arasında negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir (Tablo 6).

Sonuç ve tartışma

Sağlık ekibinin önemli bir üyesi olan hemşireler, hasta ve sağlıklı bireylerin özgüvenini desteklerler, onların karşılaşabilecekleri olumlu veya olumsuz durumlarda duygu ve düşüncelerini ifade ve kontrol etmeleri konusunda cesaretlendirerek uygun ortam sağlarlar (19). Bu nedenle öncelikle kendi duygularını ve kendini tanımalıdır. Olumlu benlik saygısına sahip hemşirelerin kendilerini tanımaları ve kabullenmeleri daha kolaydır. Diğer taraftan benlik saygısı ve mesleki benlik saygısı yüksek olan hemşirelerin toplum sağlığını korumada, geliştirmede ve nitelikli bakım vermede daha iyi oldukları da bilinmektedir (20).

Benlik saygısı sağlık profesyonelleri için mutlak bir zorunluluk olan kişisel bir özelliktir. Çalışmamızda hemşirelerin ve öğrenci hemşirelerin benlik saygısı puan ortalamaları incelendiğinde; her iki grubun da yüksek benlik saygısına sahip oldukları belirlenmiştir. İngiltere'de yapılan bir çalışmada öğrenci hemşirelerin benlik saygısının orta

Tablo 3. Mesleki benlik saygısı ölçeği ve Rosenberg benlik saygısı alt boyutu puan ortalamaları

Ölçek	Rosenberg benlik saygısı alt boyutu			Mesleki benlik saygısı ölçeği		
	$\bar{x} \pm SD \pm SD$	Min	Max	$\bar{x} \pm SD$	Min	Max
Hemşire	0,8 ± 0,5	0	2,3	107 ± 19,4	44	146
Öğrenci	1,1 ± 0,6	0	3,8	110 ± 18,5	61	147

Tablo 4. Hemşirelerin mesleki benlik saygısı ölçeği ve Rosenberg benlik saygısı alt boyutu puan ortalamalarının bireysel özelliklerine göre dağılımı (n=92)

		Mesleki benlik saygısı ölçeği		Rosenberg benlik saygısı alt boyutu	
		$\bar{x} \pm SD$		$\bar{x} \pm SD$	
Cinsiyet	Kadın	108 ± 18,5	U=846,5	0,70 ± 0,40	U=841,5
	Erkek	104 ± 20,9	p=.301	0,90 ± 0,50	p=.272
Medeni durum	Evli	110 ± 17,2	U=814	0,70 ± 0,50	U=764,5
	Bekar	101 ± 21,3	p=.093	0,87 ± 0,43	p=.034*
Eğitim durumu	Lise	106 ± 19,4	KW=.928 p=.819	0,82 ± 0,46	KW= 2,13 p=.545
	Önlisans	106 ± 20,4		0,84 ± 0,51	
	Lisans	106 ± 18,9		0,70 ± 0,42	
	Lisansüstü	116 ± 19,4		0,87 ± 0,49	
Çalıştığı klinik/birim	Ameliyathane	103 ± 16,1	KW=7,936 p=.243	0,89 ± 0,47	KW=2,81 p=.832
	Cerrahi Klinik	112 ± 15,9		0,76 ± 0,43	
	Dahili Klinik	101 ± 18,7		0,78 ± 0,53	
	Pediyatri	119 ± 24,5		0,85 ± 0,45	
	Yoğun Bakım	102 ± 16,1		0,67 ± 0,43	
	Acil	108 ± 29,2		0,76 ± 0,43	
	Diğer	107 ± 13,9		0,78 ± 0,57	
Gelir düzeyi	Kötü	91 ± 26,1	KW=5,104 p=.078	1,06 ± 0,65	KW=3,92 p=.141
	Orta	109 ± 16,2		0,77 ± 0,40	
	İyi	110 ± 19,9		0,64 ± 0,44	
Çalışma süresi	5 yıl ve altı	104 ± 20,3	KW=5,960 p=.051	0,87 ± 0,45	KW=5,46 p=.065
	6-10 yıl	104 ± 17,4		0,71 ± 0,42	
	11 yıl ve üstü	119 ± 16,9		0,67 ± 0,55	
	Çok iyi	120 ± 15,5		0,73 ± 0,81	

Tablo 5. Öğrencilerin mesleki benlik saygısı ölçeği ve Rosenberg benlik saygısı alt boyutu puan ortalamalarının bireysel özelliklerine göre dağılımı (n=99)

		Mesleki benlik saygısı ölçeği		Rosenberg benlik saygısı alt boyutu	
		$\bar{x} \pm SD$		$\bar{x} \pm SD$	
Cinsiyet	Kadın	112 ± 19,6	U=996,5	1,07 ± 0,60	U=1128
	Erkek	108 ± 16,6	p=.156	1,05 ± 0,72	p=.623
Eğitim gördüğü sınıf	2. sınıf	105 ± 19,5	KW=5,46 p=.065	1,05 ± 0,81	KW=1,91 p=.384
	3. sınıf	109 ± 17,3		0,98 ± 0,54	
	4. sınıf	116 ± 17,2		1,12 ± 0,57	
Mesleği tercih etme nedeni	İş garantisi	106 ± 16,3	KW=31,72 p=.000*	1,09 ± 0,71	KW=2,48 p=.647
	Aile baskısı	100 ± 20,9		1,10 ± 0,65	
	Mesleği sevmek	124 ± 11,6		1,17 ± 0,69	
	İnsanlara yardım etmeyi sevmek	129 ± 9,4		0,80 ± 0,39	
	Diğer	107 ± 14,4		1,09 ± 0,69	
Başarı düzeyi	Kötü	97 ± 16,1	KW=8,73 p=0,33	1,44 ± 0,76	KW=5,83 p=.120
	Orta	107 ± 18,7		1,14 ± 0,69	
	İyi	114 ± 17,8		0,99 ± 0,55	
	Çok iyi	120 ± 15,5		0,73 ± 0,81	

Tablo 6. Rosenberg benlik saygısı ve mesleki benlik saygısı ölçeği toplam puanı arasındaki ilişki

	Mesleki benlik saygısı ölçeği toplam puanı	
Rosenberg benlik saygısı	r	-,147
	p	.043*

düzeyde olduğu tespit edilmiştir (21). Ülkemizde ise öğrenci hemşirelerin benlik saygısı puan ortalamalarının orta düzeyde ve yüksek olduğu benzer çalışmalar bulunmaktadır (11,22). Ayrıca bu araştırma sonuçlarına uygun olarak Dinçer ve ark. (23) çalışmalarında

hemşirelik öğrencilerinin büyük çoğunluğunun benlik saygısının yüksek olduğunu belirlemiştir.

Bu araştırmada hemşirelerin benlik saygısının, evli olanlarda istatistiksel açıdan anlamlı derecede yüksek olduğu bulunmuştur. Erbil ve ark. (8) ebe ve hemşireler üzerinde yaptıkları çalışmada medeni durum ile benlik saygısı arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu durum, toplum tarafından kabul gören evliliğin, bireylerin toplumsal statülerinde olumlu artışa neden olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Hemşirelikte mesleki benlik saygısı, mesleki eğitim ve mesleği icra etme sırasında daha da netleşir. Çünkü hemşire adayı ya da hemşire artık mesleği yakından tanımakta, mesleğin gerekliliğini yerine getirmekte ve geribildirimler almaktadır (24). Bu nedenle hemşireler ile hemşire adaylarının benlik saygısı ve mesleki benlik saygısının değerlendirilmesi önemlidir. Uslusoy çalışmasında hemşirelerin mesleki benlik saygısı puan ortalamalarının orta düzeyde olduğunu belirlemiştir (9). Çalışmamızda da Uslusoy'un çalışmasına paralel olarak hemşirelerin ve öğrenci hemşirelerin mesleki benlik saygısı puan ortalamaları orta düzeyde bulunmuştur.

Öğrenci hemşirelerin mesleki benlik saygısı puan ortalamasının, insanlara yardım etmeyi sevdiği için mesleği tercih edenlerde ve başarı düzeyi çok iyi olanlarda, istatistiksel açıdan anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu durumun insana yardım etme konusunda hemşirelik mesleğine verilen değer göstergesi olduğu düşünülmektedir. Ayrıca yardım etmeyi sevdiği için mesleği tercih edenlerde mesleki benlik saygısının yüksek olması hemşireliğin hümanistik değerlerinden de kaynaklanıyor olabilir.

Mesleki benlik saygısı ile benlik saygısı arasında ilişki arayan çalışmalar incelendiğinde; aralarında olumlu yönde anlamlı bir ilişki bulunduğu görülmüştür (4,25). Bu çalışmada ise mesleki benlik saygısı ile benlik saygısı arasında istatistiksel açıdan negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu durum çalışmamızın küçük bir devlet hastanesinde zor şartlar altında çalışan hemşirelerde ve bu hastanede uygulamaya çıkan öğrenci hemşirelerde zamanla mesleğe karşı olumsuz tutum oluşmasından kaynaklanıyor

olabilir. Ağır çalışma saatleri, yetersiz görev tanımları, motivasyon sağlayacak eylemlerin yokluğu, idari personelin ve diğer ekip üyelerinin olumsuz tutumları, kötü çalışma koşulları gibi durumlar hemşirelerin ve öğrenci hemşirelerin benlik saygıları ne kadar yüksek olsa da zamanla mesleğe karşı olan saygılarının azalmasına sebep olmuş olabilir.

Sonuç olarak; Bu çalışmada hemşirelerde ve hemşirelik öğrencilerinde benlik saygısının medeni durumdan, mesleki benlik saygısının mesleği seçme nedeninden etkilendiği belirlenmiştir. Ayrıca benlik saygısı ile mesleki benlik saygısı arasında negatif yönde istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Araştırma sonucunun genellenebilmesi için bu tip bir araştırma farklı koşullardaki illerde ve daha büyük gruplarda yapılmalıdır.

Öğrenci hemşirelerde mesleki benlik saygısının oluşturulabilmesi için gerek teorik derslerde gerekse uygulamalarda eğitimin niteliği artırılmalıdır. Öğrencilerin uygulama alanlarındaki sorunları çözümlenmeli ve nitelikli rol modellerle öğrenciler motive edilerek desteklenmelidir. Hemşirelerin mesleki benlik saygısının zamanla azalmaması için çalışma koşullarının iyileştirilmesine ve motivasyonlarının artırılmasına yönelik faaliyetler yapılmalıdır.

Ayrıca, hemşirelerin ve öğrenci hemşirelerin, hemşireliği sevmeleri ve benimseyebilmeleri için bilimsel gelişmeleri takip etmelerini sağlayacak imkânlar sağlanmalıdır. Bunun için çeşitli hizmet içi eğitimler, konferanslar, bilimsel toplantılar düzenlenerek hemşirelerin ve öğrenci hemşirelerin katılımları desteklenebilir.

İletişim: Şenay Karadağ Arlı

E-posta: senay1981@yahoo.com

Kaynaklar

1. Erden M, Akman Y. Eğitim Psikolojisi: Gelişim, Öğrenme, Öğretme. 21. Baskı. Ankara, Arkadaş Yayınevi, 2014;235-65.
2. Şener D, Karaca A, Açıköz F, Süzer F. Hemşirelik eğitimi mesleki benlik saygısını değiştirir mi? Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi 2011;1(3):12-6.
3. Körükçü Ö. Okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının mesleki benlik saygıları. Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi 2011;4(2):77-85.

4. Arıca T, Dilmaç B. Psikolojik danışma ve rehberlik öğrencilerinin bir takım değişkenler açısından benlik saygısı ile mesleki benlik saygısı düzeylerinin incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 2003;3(1):1-8.
5. Sasat S, Burnard P, Edwards D, Naiyapatana W, Hebden U et al. Self-esteem and student nurses: A cross-cultural study of nursing students in Thailand and the UK. *Nurs Health Sci* 2002;4(1-2):9-14.
6. Irmak M. İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin mesleki benlik saygılarının belirlenmesi (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul, T.C. İstanbul Sabahhatin Zaim Üniversitesi 2015;25-26.
7. Erbil N, Bostan Ö. Ebe ve hemşirelerde iş doyumunu, benlik saygısı ve etkileyen faktörler. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2004;7(3):56-66.
8. Dursun Ö, Çuhadar C, Tanyeri T. Bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının mesleki benlik saygıları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2014;35(1):131-42.
9. Uslusoy E, Gürdoğan E, Kurt D. Hemşirelerde mesleki benlik saygısı ve meslektaş dayanışması. *SDÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi* 2016;7(1):29-35.
10. Önler E, Saraçoğlu GV. Hemşirelikte meslek seçimi ölçeğinin güvenilirlik ve geçerliliği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi* 2010;3(2):78-85.
11. Kahriman I. Examination of the self-esteem and the assertiveness of the students at school of health in Karadeniz Technical University in terms of some variables. *Cumhuriyet University School of Nursing Journal* 2005;9:24-32.
12. Yılmaz FT, Sabancıoğulları S, Kumsar AK. Motivation in the first year of nursing education: It's relationship with professional self-concept, self-esteem. *Arch Nurs Pract Care* 2016;2(1):50-6.
13. Edwards D, Burnard P, Bennett K, Hebden U. A longitudinal study of stress and self esteem in student nurses. *Nurse Educ Today*. 2010;30(1):78-84.
14. Giri R, Mukhopadhyay A, Mallik S, Sarkar S, Debnath A, Patra P. A study on self concept and adjustment of auxiliary nursing and midwifery (revised) students in a selected school of nursing, Purulia, West Bengal. *J Indian Med Assoc* 2012;110(7):485-7.
15. Fouda E, Sleem W, Mohammed h. nursing image as a profession and self –esteem among secondary school students in Dakahlia governorate. *IOSR Journal of Nursing and Health Science*. 2016;5(5):65-75.
16. Sarı K. Okul öncesi öğretmenlerinin çocuk sevgilerinin ve mesleki benlik saygılarının profesyonellik değişkenleri açısından incelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi 2016;39.
17. Balat G, Akman B. Farklı sosyo-ekonomik düzeydeki lise öğrencilerinin benlik saygısı düzeylerinin incelenmesi. *F.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi* 2004;14(2):175-84.
18. Ortacıoğlu S. Profesyonel müzik eğitimi alan öğrencilerinin benlik saygı düzeylerinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 2017;21(1):187-96.
19. Cebeci F. Kardiyovasküler hastalıklarda depresyonun önlenmesi, saptanması ve tedaviye yönlendirilmesinde hemşirenin rolü. *Türkiye Klinikleri-Journal of Cardiovascular Sciences* 2007;19:86-9.
20. Şirin A, Kavak O, Ertem G. Doğumhane stajına çıkan öğrencilerin durumluk-sürekli kaygı düzeylerinin belirlenmesi. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2003;7:27-32.
21. Burnard P, Hebden U, Edwards D. Self-esteem and student nurses: An account of a descriptive study. *Nursing and Health Sciences* 2001;3:9-13.
22. Özkan İ, Özen A. Öğrenci hemşirelerde boyun eğici davranışlar ve benlik saygısı arasındaki ilişki. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni* 2008;7(1):53-58.
23. Dinçer F, Öztunç G. Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin benlik saygısı ve atılganlık düzeyleri. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi* 2009;16:22-33.
24. Baloğlu N, Karadağ E, Çalışkan N, Korkmaz T. İlköğretim öğretmenlerinin mesleki benlik saygısı ve iş doyumları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2006;7(2):345-58.
25. Kutlu M. Soğukpınar E. Rehber öğretmenlerin benlik saygısı ile mesleki benlik saygısı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *E-International Journal of Educational Research* 2015;6(1):84-101.